

6.6.2019

VN/3887/2019
VN/3887/2019-YM-1

Suomen ympäristökeskus

Viite Suomen ympäristökeskuksen toimintakertomus ja tilinpäätöslaskelmat vuodelta 2018

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN KANNANOTTO SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUKSEN TOIMINTAKERTOMUKSESTA JA TILINPÄÄTÖKSESTÄ VUODELTA 2018

Ympäristöministeriö, neuvoteltuaan maa - ja metsätalousministeriön kanssa, antaa ohessa talousarvioasetuksen (1243/1992) 66 i § :n edellyttämän tilinpäätöskannanoton Suomen ympäristökeskuksen toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä vuodelta 2018.

Kansliapäällikkö Hannele Pokka

Erityisasiantuntija Mari Rajala

Tiedoksi

Maa - ja metsätalousministeriö

Valtiovarainministeriö

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Valtiokonttori

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Ympäristöministeriö
PL 35
FI-00023 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Aleksanterinkatu 7
00100 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 39320
Internat. +358 9 160 39320

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@ym.fi
www.ym.fi

6.6.2019

VN/3887/2019
VN/3887/2019-YM-1

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä annettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Suomen ympäristökeskus (SYKE) vaikuttaa yhteiskunnan kehityksen kestävyteen tuottamalla ja välittämällä uutta tietoa ja uusia ratkaisumalleja erityisesti valtioneuvoston, muun julkisen hallinnon ja elinkeinoelämän käyttöön. Ratkaisujen pohjaksi SYKE tuottaa tietoa ympäristöstä, sen tilan kehityksestä ja siihen vaikuttavista tekijöistä ja arvioi vaihtoehtoisia kehityssuuntia.

SYKE raportoi toimintakertomuksessaan hallitusohjelman ja hallinnonalojen strategisista tavoitteista johdettujen laaja-alaisten vaikuttavuustavoitteidensa toteuttamista. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden voidaan arvioida toimintavuoden osalta kehittyneen suotuisasti.

Bio- ja kiertotalouden kestävyden tukeminen

SYKE on edistänyt ratkaisuhakuisella tutkimuksella kestävä bio- ja kiertotalouden kasvua. Tutkimus on tuottanut tietoa miten eri politiikkatoimet ja instituutiot lisäävät kestävä bio- ja kiertotalouden osuutta kansantaloudessa. Tutkimuksissa on saatu tietoa metsäbiomassan käytön ilmastovaikutuksista, ravinteiden kierrätyksestä sekä maankäytön vaikutuksista ravinnekiertoihin, luonnon monimuotoisuuteen ja ekosysteemipalvelujen turvaamiseen.

SYKE on osallistunut aktiivisesti julkiseen keskusteluun bio- ja kiertotalouden edellytyksistä ja toiminut tiiviissä yhteistyössä tiedon hyödyntäjien kanssa mm. kokeiluhankkeissa julkisten toimijoiden ja elinkeinoelämän kanssa. Tämä yhteistyö on tuottanut käytännön kokeilujen kautta konkreettisia ratkaisuja kestävä bio- ja kiertotalouden edistämiseksi.

SYKE on reagoinut yhteiskunnalliseen tarpeeseen tuottamalla tietoa julkiseen keskusteluun nousseista teemoista, kuten mikromuoveista ja mustasta hiilestä. SYKE on tutkinut mm. mikromuovin päätymistä ja esiintymistä järvissä ja Itämeressä ja arvioinut siitä koituvia haittoja ja selvittänyt, miten mikromuovit kertyvät ravintoverkoissa ja millaisia haitallisia aineita ne voivat kuljettaa mukanaan.

Elinympäristöjen suotuisan kehityksen tukeminen

SYKE on tutkinut ja kehittänyt uusia keinoja, joilla tuetaan elinympäristöjen monimuotoisuutta, mikä puolestaan luo edellytyksiä myös ihmisten terveydelle ja hyvinvoinnille. SYKE on osallistunut elinympäristöjen suunnittelun käytäntöjen uudistamiseen yhteistyössä julkisten toimijoiden, yritysten ja yhteisöjen kanssa. Yhteistyössä on kehitetty uusia menetelmiä sekä työvälineitä rakennetun elinympäristön kehittämiseen sekä kaupunkiympäristöjen luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseen. SYKE on mm. analysoinut *Kestävä hyvinvointi* -hankkeessa paikkatietojen avulla viheralueiden etäisyyttä kouluista.

Vuoden 2018 aikana valmistui SYKEN koordinoimana useita laajoja raportteja elinympäristöjen tilasta kuten arviointi Suomen luontotyyppien uhanalaisuudesta, Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman (METSO) tilannekatsaus ja METSO-hankkeiden vaikuttavuuden arviointi. Lisäksi

6.6.2019

VN/3887/2019
VN/3887/2019-YM-1

SYKE:n kokoama raportti päivittää Suomen merenhoitosuunnitelman meriympäristön tilaa koskevat tiedot, joita käytetään perustana merenhoidon toimenpideohjelmalla päivitettyinä.

Ympäristötiedon kerääminen, jalostaminen ja jakelu

Yksi SYKE:n toiminnan painopisteistä on ympäristöä koskevan tiedon avoimuuden ja käytettävyyden edistäminen. Kehittämisen painopiste on tiedon käyttäjille suunnatuissa verkko- ja mobiilipalveluissa. SYKE on uudistanut ympäristöä koskevan tiedon hankintaa, varastointia ja jalostamista sekä jakelua yhteistyössä julkisten toimijoiden, yritysten ja yhteisöjen kanssa. Tavoitteena on mm. mahdollistaa kansalaisten aiempaa laajempi osallistuminen ympäristön havainnointiin ja tiedon keräämiseen, hyödyntää tarkoituksenmukaisesti uusia teknologioita, käyttää eri lähteistä koottua tietoa sekä uudistaa tarvittavilta osin ympäristötiedon hallinnan infrastruktuureita.

Hankkeiden ja kehitystyön tuloksena on otettu käyttöön kansallisen satelliittidatakeskuksen tuottaman tiedon jakeluportaali, avoimeen lajitietoon tukeutuva laji.fi-verkkopalvelu, kansalaishavainnointia tukeva sähköinen palvelualusta ja tutkimushankkeissa koottavan datan avointa julkaisemista helpottava alusta. SYKE on valmistanut kaukokartoitusmateriaalia tukemaan osaltaan vesipuitteidirektiivin mukaista vesientilan arviointia. Suomen metsistä on laadittu kaikille avoin valtakunnallinen kartta-aineisto, joka antaa kattavan kuvan metsien luontoarvojen jakaantumisesta. Lisäksi Suomen vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaimmat alueet on ensimmäistä kertaa koottu kartalle.

Verkkopalveluiden käyttäjien määrä on kasvanut huomattavasti, mutta rajapintapalveluiden käyttö väheni lievästi.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että vuonna 2018 käynnistyi hanke vesitaloustiedon tuottamisen ja jakamisen kehittämiseksi osana luonnonvaratiedon hallinnan kokonaisuutta (Vespa). Samoin 2018 käynnistynyt yhteistyö luonnonvaratalouden digitalisaation edistämiseksi. Lisäksi SYKE:n panos on ollut tärkeä kansallisen ilmastonmuutokseen sopeutumisen suunnitelman toimeenpanossa ja väliarvioinnissa sekä esimerkiksi SIETO-hankkeen toteutuksessa.

Verkostomainen hallinto ja kokeilut

SYKE arvioi ja edistää yhdessä kumppaniensa kanssa kestävästä kehityksestä. SYKE on osallistunut vuonna 2019 julkaistavan YK:n globaalien kestävien kehityksen raportin laadintaan sekä osallistunut kansainvälisiin yhteistyöhankkeisiin, joissa sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä kehitys ovat keskiössä. Vuonna 2018 laadittiin taustaraportteja kaupungistumisesta, luonnon terveyshyödyistä ja kiertotaloudesta kestävästä kehityksestä osana. SYKE käynnisti myös eurooppalaisen PEER-yhteistyöverkoston kanssa hankkeen, joka paneutuu riskien huomioonottamiseen kestävästä kehityksestä toimeenpanossa.

SYKE on toiminut yhdessä muiden kanssa useissa kokeiluissa toteuttavissa verkostoissa, kuten HINKU-kuntien verkostoissa. Kokeilujen käytäntöihin osallistuminen mahdollistaa niiden edelleen kehittämisen ja oppimisen sekä varmistaa, että ratkaisujen kehittäminen tuottaa tavoiteltuja vaikutuksia ympäristössä.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että SYKE on onnistunut tuottamaan uutta tietoa ja käynnistämään uusia merkittäviä hankkeita liittyen maa- ja metsätalouden vesitalouden sekä

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Ympäristöministeriö
PL 35
FI-00023 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Aleksanterinkatu 7
00100 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 39320
Internat. +358 9 160 39320

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@ym.fi
www.ym.fi

6.6.2019

VN/3887/2019
VN/3887/2019-YM-1

kuormituksen hallintaan. Myös hajakuormituksen ja perkauksen vaikutuksesta virtavesiekosysteemeihin sekä hule- ja merivesitulvakartoituksissa on saatu uutta tietoa. Yhteistyötä on hyvä tiivistää entisestään muiden tutkimuslaitosten ja maa- sekä metsätalouden toimijoiden kanssa. Tulvakeskustoiminta on edennyt hyvin niin akuuttien vesi- ja tulvatilanteiden hoidon kuin tutkimus- ja kehittämistoiminnan osalta. Yhdessä Ilmatieteen laitoksen ja muiden toimijoiden kanssa kehitetty ja vuoden 2018 kokemuksiin perustuva kuivuustilannekuva on jo nyt auttanut toimijoita.

Ympäristösääntelyn kehittäminen

Osa SYKE:n ympäristösääntelyn kehittämistä koskevista toimenpiteistä kohdistui päättyvän vaalikauden viimeisiin säädösehdotuksiin. Näistä hankkeista mainittakoon ympäristöllisten lupamenettelyjen ns. yhden luukun lainsäädäntöhanke, jossa SYKE arvioi säädösehdotuksen vaikutuksia. Pääpaino SYKE:n ympäristösääntelyn kehittämistä koskevassa toiminnassa kohdistui tulevaan vaalikauteen. SYKE oli usean strategisesti merkittävän ympäristösäädöksen uudistamista palvelevassa hankkeessa vahvistamassa tietoperustaa kuten luonnonsuojelulainsäädännön uudistamiseen liittyvässä ekologisen kompensaation selvityksessä, vesienhoidon ympäristötavoitteiden huomioon ottamista koskevassa LupaMuutos –hankkeessa ja maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksen vaikutusten arvioinnissa. SYKE:ssä on myös valmistunut useita jäte- ja kemikaalilainsäädäntöä koskevia tutkimuksia ja arviointeja. SYKE myös valmisteli koko valtioneuvoston säädösvalmistelun tueksi oppaan säädösehdotusten ympäristövaikutusten arvioinnista.

Toiminnallinen tuloksellisuus, voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Toiminnallista tuloksellisuutta ja voimavarojen hallintaa kuvaavien tavoitteidensa täyttämiseksi Suomen ympäristökeskus on onnistunut hyvin.

Vaikka tuottavuutta kuvaamaan asetettuihin julkaisutoiminnan määrällisiin tavoitteisiin ei täysin ylletty, oli julkaisujen taso kuitenkin korkea.

SYKE:n toiminnallisen rahoituksen käyttö oli 56,5 miljoonaa euroa. Valtion talousarvion kautta suoraan SYKE:lle tulevan toimintamenorahoituksen määrä oli 43 % toiminnan rahoituksesta. Ulkopuolisen rahoituksen määrä kasvoi 10 % vuoteen 2017 verrattuna ja toimintamenomomentin käyttö väheni 2 %. Julkisoikeudellisen toiminnan kustannusvastaavuus nousi 112 prosenttiin vuonna 2018. Tämä johtui siitä, että osa vuonna 2018 myönnettyjen lupien valvontatyöstä ja -kustannuksista siirtyi vuodelle 2019. Liiketaloudellisen toiminnan merkitys on SYKE:n toiminnan rahoituksen kannalta pysynyt suunnilleen samalla tasolla vuosina 2016–2018. T&K-toiminnan suhteellinen osuus on kasvanut selvästi vuosina 2016–18, koska kyseiseen toimintaan on saatu ulkoista rahoitusta useista eri rahoituslähteistä.

Viikkiin muutto aiheutti vuonna 2018 kertaluonteiset kustannukset. Toimitilakustannusten aleneminen tulee näkymään osin vuonna 2019 ja täysimääräisesti vuonna 2020.

SYKE:n palveluksessa olleen henkilöstön määrä laski vuonna 2018 lievästi edellisestä vuodesta, mutta henkilötöyön määrä pysyi entisellään. Henkilöstökyselyssä (VMBaro 2018) kokonaistyytyväisyys (3,73) on pysynyt samalla tasolla kuin vuonna 2016, jolloin kysely viimeksi tehtiin.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Ympäristöministeriö
PL 35
FI-00023 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Aleksanterinkatu 7
00100 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 39320
Internat. +358 9 160 39320

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@ym.fi
www.ym.fi

6.6.2019

VN/3887/2019
VN/3887/2019-YM-1

SYKEN toimintajärjestelmän sertifioitiin ISO 9001:2015 -standardin mukaisesti. Vuoden 2018 aikana viimeisteltiin myös projektinhallintajärjestelmän käyttöönotto siten, että järjestelmä voidaan ottaa käyttöön alkuvuodesta 2019. Syke otti vuoden 2018 lopulla käyttöön valtiokonttorin kehittämän kustannuslaskennan työkalun ja siirtyi samalla noudattamaan kustannuslaskennassaan valtiokonttorin ohjeistuksen mukaista kustannuslaskentamallia.

Vuoden 2018 aikana SYKE päivitti organisaationsa ja strategiansa. Lisäksi SYKE on organisaationa sitoutunut vähentämään oman toimintansa hiilidioksidipäästöjä osana ympäristöministeriön käynnistämää *Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus 2050* -ohjelmaa.

SYKEN palvelukykyä seurataan vuosittain kyselyjen avulla. Kysely suunnattiin vuonna 2018 tulosohjauksesta vastaaville ministeriöille ja ELY-keskusten ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen edustajille. Vaikka tulosten perusteella kokonaismielikuva SYKEN toiminnasta on myönteinen, se ei täysin yllä asetettuihin tavoitteisiin. Palvelukyvyn kehittymistä ei voida luotettavasti arvioida, koska kysely on suoritettu eri vuosina eri tavalla. Vuoden 2018 aikana valmisteltiin uusia palvelukuvauksia erityisesti sähköisistä SYKEN *Avoin tieto* -palvelun palveluista. Uusien julkaistavien palvelukuvausten yhteydessä määritetään myös niihin liittyvät palvelulupaukset.

2. Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä kehittämistarpeet

Toimintakertomus ja tilinpäätös sisältävät runsaasti tietoa Suomen ympäristökeskuksen toiminnasta ja antavat ministeriöille riittävät tiedot tulosohjauksen kannalta. Toimintakertomuksen havainnollisuutta lisäävät taulukot ja graafiset esitykset, jotka kuvaavat tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden kehittymistä tulossopimuskaudella. Erityisen tärkeänä pidetään koko tulossopimuskauden kehityssuunnan kuvausta laadittaessa raporttia tulossopimuskauden viimeisestä vuodesta.

SYKE ei ole kaikilta osin päässyt asetettuihin tulostavoitteisiin, näiden tulosten osalta SYKEN tulee analysoida, miksi tavoitteisiin ei päästy ja ryhtyä toimenpiteisiin, joilla tavoitteet voidaan saavuttaa.

3. Toimenpiteet joihin Suomen ympäristökeskuksen on ryhdyttävä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Suomen ympäristökeskuksen toiminta on ollut tulossopimuskaudella vaikuttaneen hallitusohjelman sekä ympäristöhallinnon strategisten tavoitteiden mukaista.

Hallinnonalan ja laajemmin yhteiskunnan päätöksentekoa ja päätösten toimeenpanoa tukevien tietojen saatavuutta sekä järjestelmien käytettävyyttä tulee kehittää edelleen. Järjestelmien kehittämisestä tulee laatia tiekartta tuleville vuosille. Järjestelmien uudistaminen kilpailutetaan ja käytetään kilpailullista neuvottelumenettelyä isoimmissa hankkeissa.

Julkisoikeudellisen toiminnan kustannusvastaavuus oli vuonna 2018 112 %. Tämä johtui siitä, että osa vuonna 2018 myönnettyjen lupien valvontatyöstä ja -kustannuksista siirtyi vuodelle 2019. Koska kustannusvastaavuuden tulisi olla 100 %, on kustannusten seurantaan ja ajoittumiseen kiinnitettävä huomiota.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Ympäristöministeriö
PL 35
FI-00023 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Aleksanterinkatu 7
00100 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 39320
Internat. +358 9 160 39320

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@ym.fi
www.ym.fi

6.6.2019

VN/3887/2019
VN/3887/2019-YM-1

Palvelukyvyyn osalta SYKE ei ole päässyt tavoitteisiin, vaikka SYKE on panostanut vuodesta 2015 lähtien erityisesti paikkatietopohjaisten palveluiden uudistamiseen ja tiedon avoimen saatavuuden lisäämiseen. Ongelmat ja puutteet palveluiden käytössä tulee selvittää tarkemmin ja määrittellä toimenpiteet, joilla palvelukykyä voidaan parantaa. Palvelukykykysely tulee vertailtavuuden vuoksi vakioida.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa kommentissaan, että SYKEN toiminta vesitaloustehtävissä vuonna 2018 on ollut tavoitteiden mukaista. Tuloksellisuuden parantamiseksi digitalisaatioon liittyvää yhteistyötä luonnonvara- ja ympäristötietoa tuottavien ja jakavien toimijoiden välillä tulee tehostaa.

VTV toteaa tilintarkastuskertomuksessaan ja tilintarkastajan vuosiyhteenvedossaan, että SYKE on noudattanut talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä.

4.Toimenpiteet, joihin ministeriöt ryhtyvät tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Ympäristöministeriö laatii Suomen ympäristökeskuksen kanssa uuden tulossopimuksen vuosille 2020 – 2023. Uudet vaikuttavuustavoitteet määritellään vastaamaan hallituskauden tavoitteita ja niille määritellään tarkoituksenmukaiset indikaattorit. Samassa yhteydessä tarkastetaan tulossopimuksen toimeenpanoon ja seurantaan liittyvät menettelyt ympäristöministeriön ja Suomen ympäristökeskuksen välillä.

Ympäristöministeriö pitää Suomen ympäristökeskuksen ajantasaisesti tietoisena ympäristöä koskevista lainsäädäntömuutoksista ja sopii mahdollisimman varhaisessa vaiheessa näihin mahdollisesti liittyvistä uusista tehtävistä ja toimintatapojen muutoksista.

Maa- ja metsätalousministeriö tulee kiinnittämään tulosohjauksessaan huomiota digitalisaatioon liittyvään yhteistyöhön luonnonvara- ja ympäristötietoa tuottavien ja jakavien toimijoiden välillä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Ympäristöministeriö
PL 35
FI-00023 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Aleksanterinkatu 7
00100 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 39320
Internat. +358 9 160 39320

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@ym.fi
www.ym.fi